

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Harčnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 20. decembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 150.

Na slepem tiru.

V popolni tišini, brez običajnega pompa in formalnosti je bil pretekli teden odprt promet na drugem tiru med Beogradom in Zagrebom. Dve največji gospodarski središči države ste sedaj zvezani z dvotirno progo, ki bo potencirala pulsiranje gospodarskega življenja, odprla pokrajinam levo in desno Save možnost polnega uveljavljanja v konkurenčni tekmi.

Dve leti intenzivnega dela se bližata koncu, nekdanje male provincijalne postaje na tej progi so danes najmoderneje opremljene in dorastle najmočnejšemu prometu. Za bodočo izvozno sezono se odpirajo Sremu, Vojvodini in Srbiji nove perspektive in nadajamo se, da se kalamitete, ki smo jih preživljali letošnje poletje, ne bodo več ponavljale, vsaj ne v tej kritični stopinji, ki je povzročila nepopravljive škodice.

Veselimo se tega napredka — vendar se nam pri tem vsiljuje nehoti vprašanje — ali naj Slovenija ostane pri tem potisnjena ob stran in v ozadje? Skoro vsi znaki kažejo na to, da za naše interese na merodajnih mestih ni pravega razumevanja. Nismo zahtevali nič pretiranega, toda nitj tega, kar nam po vseh pravicah gre, ne moremo doseči. Evo konkretnih dokazov!

Pred tremi meseci so bili generalni direktorji predloženi podrobni načrti za zgradbo trikota v Zidanem mostu in do danes zmanj čakamo, da bi se razpisala dela za nov betonski most.

Tako bo potekel čas, zapadel letošnji budžetski kredit in cela igra bo potem začela znova in končno nas bodo odkazali na investicijski program inozemskega posojila.

Za zgradbo drugega tira na preobremenjeni progi Zidani most — Zagreb so bili v rekordnem času enega meseca predloženi načrti generalni direkciji. Zgradba tega tira je logična posledica in neobhodno potrebno dopolnilo že obstoječega tira Zemun — Novska. Dočim se je zadnji gradil iz tekočih stroškov in na podlagi reparacijskih dobav, smo mi odkazani na inozemsko posojilo. Zakaj ta dvojna mera in izakega razloga?

Male lokalne postaje v Sremu so danes moderne opremljene kakor Ljubljana, ki ima 45 parov potniških vlakov in nad milijon potnikov. Razmere z obnovo proge Borovnica — Rakek, ki je v skrajno izrabljenem stanju, mejijo že na abderitstvo. Enkrat imamo material in nimamo kreditov za delavske mezde, potem zopet ni drobnega pribora in končno pa pride povelje, da naj se odpošljejo tračnice drugam, kjer jih baje nujneje potrebujejo.

Vedno slišimo le en pavšalen refren: Vaše železnice so urejene, in to tudi v času, ko so morale vzdrževalne sekcije na račun drugega tira Novska — Zemun omejiti delo na progi na štiri dni tedensko. Koliko časa naj traja to zapostavljanje in kam naj vodi?

Iz našega gospodarstva.

Po dolgotrajnih pogajanjih, ki gredo nazaj v leto 1927, se je pogodila angleška skupina pod vodstvom Stanleya Boornesa s Prvo Hrvatsko Štediono glede Lesne destilacijske d. d. Angleška skupina prevzame interesement Štedione v višini ca 100 milijonov dinarjev in prevzame na ta način večinski paket omenjene d. d. Pri novi družbi, ki jo bodo ustanovili z glavnico 1 milijon funtov, bo Štediona tudi udeležena, in zasigurana je tudi udeležba Zagrebske tekstilnoindustrijske d. d. Tovarna Lesne instalacijske d. d. leži ob železnici Usora — Pribinici, ki se odcepi od proge Brod — Sarajevo. Predelovalna kapaciteta tovarne, ki je za več let naprej preskrbljena z zadostnimi zalogami lesa in ki dela z najmodernejšimi produkcijskimi stroji, znaša letno 300.000 metrov, od koje vsote predelajo 200.000 metrov. Po podatkih generalnega ravnateljsva dobijo iz teh 200.000 metrov ca 35.000 ton oglja, 3000 ton lesnega katrana (žgane smole) veliko čistega metilalkohola, formalhedida itd. V zadnjih letih se je močno pojavila inozemska konkurenca, ki je proizvajala razne produkte sintetičnim potom. A profesor Suida s Tehniške dunajske visoke šole je znašel neki način produkcije koncentrirane kisove kisline, koji način je zlasti važen za one industrije, ki to tekočino rabijo.

Tako v prvi vrsti za industrijo umetne svile. Kar se tiče zgradbe tovarne umetne svile, izvemo, da se na-

črt vzdržuje, da je pa njegova izvedba odvisna od nekaterih za izvedbo bistvenih predpogojev. V prvi vrsti od primerne zaščitne carine. Danes je namreč uvoz nebarvane umetnosvile preje prost carine, za barvano pa plačaš 65 Din pri 100 kg. Uvoz te preje v letu 1927 je znašal 53.000 kg, uvoz svile in svilenega blaga l. 1925 59.400 kilogramov v vrednosti 9.800.000 Din., l. 1926 140.900 kg v vrednosti 16 milijonov 200.000 Din in leta 1927 že 292.000 kg v vrednosti 29 milijonov dinarjev. Letos je uvoz najbrž prekoračil znesek 35 milijonov dinarjev. Ob primerni zaščitni carini in ob dovolitvi drugih ugodnosti bi naša prva tovarna umetne svile imela torej dober domači trg. Kakor »Trgovski list« zdržema poročila, bi bila naša tovarna umetne svile druga na balkanskem polotoku. Prva je bila šele nedavno ustanovljena v Bukarešti v Rumuniji, ob udeležbi največjih češkoslovaških in nemških tovarn ter številnih domačih in inozemskih bank, pod vodstvom nemških Vereinigte Glanzstoffabriken. Tovarna bo stala kot poročamo tudi na drugem mestu, v Tesliću v Bosni. Upajo, da bo z vsemi naravnimi predpogoji in kapitalističnimi sredstvi bogato opremljena nova tovarna mogla kriti vso domačo potrebo in da bo mogla vrhu tega igrati pomembno vlogo tudi na inozemskih trgih, v prvi vrsti v sosednih balkanskih državah.

Odbitnost samoupravnih doklad pri odmeri novega družbenega davka.

Pri odmeri družbenega davka prihaja tehtovito v poštev vprašanje, ali so samoupravne doklade, katere je družba vplačala v bilančnem letu na družbeni davek, odbitne ali ne, to je, jeli se smatrajo za režijske stroške ali pa se v bilanci izkazani dobiček poviša za znesek, katerega so znašale v bilančnem letu plačane samoupravne doklade.

Po do sedaj veljavnih določilih finančnih zakonov so se priznavale na posebno pridobnino plačane samoupravne doklade za režijske stroške. Tudi novi zakon o neposrednih davkih vsebuje v tem oziru zadovoljiva določila, člen 42, št. 1 tega zakona namreč odreja, da se pri določanju davčne osnove za družbeni davek ne smejo odbiti: neposredni davek, plačan po tej obliki. Ker pa je smatrati za neposredni davek po tej obliki samo osnovni in dopolnilni davek, ne pa tudi samoupravnih doklad, ki so dajatev svoje vrste, je jasno, da je hotel zakonodajalec priznati samoupravne doklade za režijske stroške. V tem smislu določa tudi pravilnik v odredbah k členu 82 zakona, da se prišteva davčni osnovi samo osnovni davek, dopolnilni davek in morebitni minimalni davek. ne pa tudi na osnovni in minimalni davek plačanih samoupravnih doklad. Kljub tem jasnim določilom pa se nahaia v poznejšem tekstu pravilnika v odredbah k čl. 83 zakona pod št. 12 določilo, ki naravnost izključuje odbitnost na družbeni davek, odnosno na sedanjo posebno pridobnino plačanih samoupravnih doklad. To določilo se glasi: »Razen spredaj navedenih odbitkov se priznajo za iz-

PRIJAVE ZA EVIDENCO KATASTRA ZGRADB.

Pred kratkim so davčna oblastva vsa posloja na novo popisala. Popisi se bodo porabljali vsako leto za kontrolo vloženih prijav o donosu zgradb. Radi tega se morajo popisi glede števila stanovanj in glede števila prostorov natančno vjemati. Katastrske liste, v katerih so popisane vse hiše, morajo davčna oblastva ob vsaki izpremembi popolnjevati. Izpremembe bodo davčna oblastva doznava la deloma iz obvestil, katere so jim dolžna pošiljati, na primer sodišča glede prenosa lastninske pravice, občine glede stavbenih in porabnih dovoljenj, deloma so jih pa dolžni naznanjati davkoplačevalci sami. Davkoplačevalci so dolžni prijavljati sledeče izpremembe: 1. gradbo novih poslopij, 2. izpremembo poklica hišnega lastnika, ki vpliva na davčno dolžnost na primer, ako se kmetovalec prične trajno baviti z obrtom in vsled tega za svojo hišo izgubi davčno prostost, 3. izpremembe davčnega objekta samega, na primer z nadzidki, dozidki itd., 4. izpremembe, vsled katerih se ukinja trajna davčna prostost. Vse te izpremembe mora davkoplačevalec prijaviti v 30 dneh, sicer ga zadenejo zakonite kazenske posledice. Opozorjamo prizadete na to dolžnost s pristavkom, da si bodo sestavljanje prijav za odmero zgradarine bistveno olajšali in si prihranili tudi pota, ako gledajo na to, da se bodo vlozene prijave do celja vjemale s katastrskimi listi, v katerih so pred kratkim popisali svoje zgradbe, zavezane zgradarini.

datke davki, takse, carine, davek na poslovni promet, samoupravne davščine, razen onih, ki se pobirajo na družbeni davek... S tem določilom je postalo vprašanje nejasno. Striktno odrekanje odbitnosti samoupravnih doklad, plačanih na družbeni davek, je povzročilo med prizadetimi podjetji kolikor toliko razočaranja, ker bi se družbeni davek, ako bi se plačeval tudi od doklad, plačanih v bilančnem letu, izdatno povišal.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani se je radi tega zanimala za to vprašanje na merodajnih mestih in ugotovila, da je besedilo pravilnika k členu 83 pod št. 12, po katerem bi na družbeni davek plačane doklade ne bile odbitne, pomotoma zašlo v pravilnik in da bodo davčne uprave pravočasno dobile navodila, naj se na to določilo, ki ni v skladu z zakonom, ne ozirajo.

Svetovna trgovina s sirom in surovim maslom.

Mednarodna trgovina s sirom in surovim maslom je v zadnjih letih zelo narasla in je prelojna višina že precej prekoračena, kljub temu, da je vojska ves razvoj zavrla. Tudi preteklo leto kaže zopet lep napredek.

Vsa svetovna trgovina s surovim maslom je znašala v letu 1927 okoli 460 milijonov kg, to je za ca. 30 mil. kg več kot v letu 1926, za 325 mil. kg več kot v letu 1919 in za 140 mil. kg več kot letna povprečnost zadnjih petih predvojnih let. Razen Avstralije in Argentine so mogle lani vse dežele s previškom masla svoj eksport dvigniti. Na čelu eksportnih dežel je korakala zopet Danska; prodaja ji je lahka: 75% previška je prodala na Angleško, 25% pa v Nemčijo. Nova Zelandija, po kvantiteti druga eksportna dežela, pošilja blago samo na Ang'eško. Tretje mesto kot dobaviteljica na svetovnem trgu ima Holandija, ki proda okoli 75% svojega previška v Nemčijo. Priobčimo seznam neto-eksporta surovega masla v zadnjih treh letih v tonah:

	1925	1926	1927
Danska	120.700	180.200	141.000
Nova Zelandija	63.800	59.400	74.000
Holandija	37.100	43.700	46.100
Avstralija	65.900	87.700	84.000
Rusija	24.400	27.200	30.300
Irska	16.100	25.400	27.500
Argentina	26.900	29.100	21.200
Švedska	9.000	15.100	18.400
Finska	13.200	13.200	15.100
Latvija	7.200	10.100	10.800

Vse te eksportne dežele zalagajo v prvi vrsti dve veliki konsumni deželi, Veliko Britanijo in Nemčijo. Prva je absorbirala lani ca. 65% vsega na svetovni trg prišlega surovega masla, Nemčija pa 23%. Britanski neto-uvov surovega masla je znašal leta 1927 295.200 ton in ne izkazuje v zadnjih treh letih nobene omembe vredne spremembe. Nasprotno se je pa nemški import dvignil in sicer od 96.500 ton v letu 1925 na 97.700 ton v letu 1926 in na 108.200 ton v letu 1927. Vsi drugi prodajni trgi imajo razmeroma podrejeno vlogo. Švica na primer, ki je tretja importna dežela, je kupila lani v inozemstvu samo 8400 ton surovega masla.

Prodaja sira na svetovnem trgu je znašala v letu 1927 okoli 330 milijonov kg, za ca. 1 mil. kg več kot v letu 1926, za 150 mil. kg več kot v letu 1919 in za 90 mil. kg več kot v petletni predvojni povprečnosti. Najvažnejša dežela v izvozu sira je Holan-

dija; lani je šlo ca. 75 odstotkov njene eksporta v Nemčijo. Razvoj v najvažnejših deželah eksporta v zadnjih treh letih je bil sledeči, v tonah:

	1925	1926	1927
Holandija	79.200	83.700	96.700
Nova Zelandija	70.000	74.100	75.800
Kanada	63.700	60.500	49.400
Švica	21.800	26.500	32.700
Italija	37.400	29.500	25.900

Kakor za surovo maslo, sta tudi za sir najboljše dve odjemalki Anglija in Nemčija. Prva je kupila lani 45% one množine sira, ki je prišla na svetovni trg; a britanski uvoz kaže padajočo tendenco: leta 1927 je znašal neto 147.200 ton, l. 1926 151.700 ton, leta 1925 156.500 ton. Import Nemčije je padel od 66.300 ton v letu 1925 na 63.100 ton v letu 1926, a se je lani dvignil na 69.000 ton. Nemčija ima torej kot konsument ca. 20-odstotno udeležbo na svetovni trgovini s sirom. Važna odjemalka sta tudi U. S. A. in Belgija; uvoz Zedinjenih držav se je dvignil od 24.100 ton v letu 1925 na 33.800 in 34.600 ton v naslednjih dveh letih. Številke za Belgijo so: 16.500, 14.500 in 16.100 ton. Tudi Francija ima v mednarodni trgovini s sirom važno vlogo, in sicer v obeh smereh, kot importirka in kot eksporterka. Uvoz Francije v letu 1927 je znašal 19.900 ton, izvoz pa 13.800 ton. Značilno je, da so francoski eksporti v zadnjih letih nazadovali, dočim gre tendenca importov navzgor; tako se je Francija prelevila iz eksportne dežele sira v importno.

Kemija v boju z naravo.

Do srede devetnajstega stoletja so izhajala vsa barvila, s katerimi so se barvale obleke in druge tkanine, iz živalstva in posebno iz rastlinstva. Morda najstarejše, na vsak način pa najodličnejše barvilo je bil škrlat, namenjen edino le vladarjem in njihovemu bližnjemu spremstvu. Škrlat so odkrili Feničani in izdelovali so ga še do rimskega cesarstva po večini v Tyrusu, feniškem mestu ob azijski obali. Oddel je poklical kralj Salomon nekoč delavce, ker je hotel udomačiti to obrt v Palestini. Dobival je še škrlat iz nekaterih školjk Sredozemskega morja, katere so lovili z vabami in jih nato zmečkali, da so dobili barvilo, ki ga je žival napravljala v neki žlezi.

Poleg škrlata je prišlo praktično samo še eno barvilo iz živalstva; toda to barvilo je bilo tudi rdeče in prihaja od košeniljke, nekake uši, ki je domača v Meksiki in ki so jo gojili prav radi njenega rdečega barvila že Atekci. Leta 1526 je prišlo to barvilo prvič v Evropo, udomačilo se je v najkrajšem času in tako so nastala razna vzgojevališča takih uši v Zapadni Indiji, na Malagi, Španiji, Alžirju, Javi in Tenerifi. Uš se je vrgla ali v vrelo vodo ali se je pa ugonobila v peči. Na ta način se je dobivalo barvilo od nje.

Vse druge važne barve so se dobivale iz rastlinstva; med njimi je bila glede važnosti na prvem mestu rastlina indigo. Indigo se je prideloval v Srednji Ameriki, na Javi in predvsem v Indiji na velikih sadilnicah in v osemdesetih do devetdesetih letih so ga pridelali na leto približno za tri sto šestdeset milijonov lir. Nemčija na pr. je odtehtala v letu 1890 sama nad 1 milijon kilogramov.

Posebno važen je bil tudi broč. Rdeče barvilo se nahaja v koreninah te rastline. Po žetvi so se korenine posušile, zdrobile v prah in prišle kot prah na trg. Pridelovala se je ta rastlina na Francoskem, Holandskem, Južni Rusiji in Mali Aziji, drugod se je gojila rastlina le v malem obsegu. Leta 1868 je znašala svetovna produkcija broča kakih sedemdeset milijonov kilogramov v vrednosti dve sto sedemdesetih do tri sto milijonov lir.

Končno naj omenimo še barvan les, ki daje barvilo. Edino le še barvan les se med vsemi drugimi naravnimi barvami dandanes uporablja, da se napravljajo iz njega barvila, toda že to le v omejenem obsegu tako na Francoskem kakor v Nemčiji.

Do tega malega ostanka so vsa druga naravna barvila po sto in stoletni vladni danes že izginila z trga. Vse to je pa posledica odkritja onih barvil, ki se dobivajo iz premogove smole in ki se tudi imenujejo smolnata ali anilinska barvila. Leta 1856 se je odkrilo v Londonu in sicer v kemični delavnici znamenitega nemškega kemika Hoffmanna prvo smolnato barvilo; drugo tako barvilo, fuksin, so odkrili Francozi, in Anglija kakor tudi Francija sta si ustvarili na tej podlagi svojo industrijo smolnatih barv. Nemei so se še obotavljali. Komaj pozno v šestdesetih letih so se sezidale prve tovarne, ki so utemeljile svetovni sloves nemške kemično-barvne industrije.

Na stotine takih barv se je polagoma odkrilo v Nemčiji. Leta 1868 se je odkril alizarin, barvilo broča. Leže in lagodneje se je dal alizarin uporabljati kakor pa naravno barvilo broča. Radi tega so prenehali nasadi in Nemčija, ki je prej uvažala največ broškega barvila med vsemi drugimi državami, je postala čez noč zalagateljica alizarina za ves svet.

Umetni indigo je odkril Adolf pl. Beyer, približno leta 1880, a to barvilo je prišlo po dolgotrajnih poskusih komaj leta 1897 na trg in medtem, ko je Nemčija še leta 1896 uvozila za 14 milijonov indiga, ga je izvozila leta 1912 že za štirideset milijonov mark. Nasadi indiga so propadli, velikanske izgube je doživel tedaj poseben angleški kapital, ki je bil naložen v te nasade.

V času naravnih barvil se je barvalo le z nekaterimi barvami, dandanes lahko dobimo vsak najmanjši odtenek vsake barve poceni in najboljše kakovosti. Še danes se zabeležujejo vsak dan novi uspehi.

Kar smo poskušali opisati le s kratkimi besedami, kako so namreč izpodrinila smolnata barvila naravna barvila, je pa le eno dejanje nad vse zanimivega igrokaza, ki se vrši pred našimi očmi. Naslov temu igrokazu je: Izpodrinjevanje naravnih proizvodov s proizvodi kemične industrije. Ti zadnji izpodrinjajo in izpodrivajo prve: umetna barvila naravne barve, umetne dišave naravne, umetna gnojila hlevskih gnoj, zračni soliter pa čilskega. Kdo ve, kaj bomo še v tej stroki doživeli? Pomislimo samo na sintetični (umetni) bencin in na sintetični (umetni) kavčuk, ki se pravkar že naznanjata.

Žito.

Baisse na svetovnem žitnem trgu se ne da ustaviti, in so vedeli to že naprej. V zadnjih dneh so pričele vrhu tega krožiti še vesti, da je kanadski pridelek še večji kot so ga doslej cenili. Tudi kvaliteta je menda dosti boljša kot so mislili doslej. Značilno je, da je znašala za mlevske namene neporabna količina žita lani 245.000 ton, letos pa da znaša samo 28.000 ton. Že samo to dejstvo je za tendenco na svetovnem žitnem trgu zelo vplivno. Zato se ni čuditi, da se trudijo dežele s poznim pridelkom, na primer Argentina, da oddajo kakor hitro mogoče večje množine žita. V dosego tega cilja se tudi ne ustrašijo znatnega znižanja v cenah. Oficijelno se to sicer ne prizna in se govori o »drugih roki, praktično se pa tako vrši.

Dobro sprejemljivost najde pšenica sedaj edinole v Britanski Indiji in na Kitajskem, kamor so odšle že velike količine iz Avstralije in iz Severne Amerike. Čeprav priznavajo in kar odgovarja tudi dejstvom, da je importna potreba v omenjenih dveh deželah, k katerima se more prišteti tudi Rusija, letos dosti višja kot lani, vendar to pri ogromnem letošnjem previšku ne pride nič v poštev. Ves ta položaj povzroča vladam severoameriških in južnoameriških proizvodniških dežel velike skrbi. Da preprečijo v U. S. A. in v Kanadi gospodarsko katastrofo, mislijo resno na to, da bi se ogromnih zalog deloma umetno znebili; z drugo besedo: ameriški in kanadski borzni krogi bi bili zelo veseli, če bi se večje množine pšenice požgale ali pa v morje vrgle, kot se je to pred leti že zgodilo. Kako brezvestno!

Iz predsedstvenega poročila Zbornice TOI.

(Iz poročila, ki ga je podal zbornični predsednik g. Ivan Jelačin v plenarni seji dne 5. t. m.)

(Nadaljevanje.)

G. Samoupravne finance.

Omenil sem že, da je delo oblastnih samouprav, z ozirom na njih izrazito gospodarski delokrog, kakor tudi oblastni proračun, predmet posebne pozornosti od strani zbornice.

Oba oblastna proračuna na zborničnem področju sta se za leto 1929 napram tekočemu letu znatno povečala. Ljubljanski proračun je porastel od 55,9 na 74 milijonov dinarjev ali za 32%, mariborski pa od 39,3 na 62,8 milijonov ali za ca 60% in spadata tako med največje oblastne proračune v državi. Priznamo, da je pravilno in potrebno, da oblastne samouprave razvijajo delavnost v delokrogu, ki jim je po zakonu predpisan, ker so bile mnoge panoge uprave pri prejšnji centralizaciji precej zanemarjene, vendar moramo ugotoviti, da je predvideni prenos kreditov iz državnega proračuna na samouprave vzpričo potreb za vršenje prenešenih agend povsem nezadosten.

Zato moramo vztrajati na že vedno povdarnem načelu potrebe izdatnejšega dotiranja oblastnih samouprav iz državnega proračuna in sicer na stalni zakoniti podlagi. Sedaj so oblastne samouprave primorane iskati dohodke za kritje primanjkljaja povečanih proračunov v visokih konsumnih davščinah, samostojnih davkih in dokladah na direktne državne davke.

Zbornica je zato še pred razpravo oblastnih proračunov v skupščinah, takoj ko je zaznala za njihovo sestavo, dostavila oblastnim odborom spomenice, v katerih je detajlno obrazložila svoje stališče glede kritja proračunov. Ugotoviti moram, da so se zbornični predlogi v ljubljanski oblasti v znatni meri upoštevali in se je znižala doklada na pridobinski davek za trgovska, industrijska in obrtna podjetja od 30 na 25%. Opustil se je davek na inozemske delavce, znižala doklada na podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, od prvotne izmere 30 na 25% in na podlagi lanskoletnih utemeljenih predlogov tudi davščina na konsum premoga na polovico prejšnje izmere, kar kaže hvalevredno razumevanje industrijskih potreb naše oblasti. Oblastne doklade na državno trošarino so razen pri vinu, kjer je bila doklada povečana od 35 na 65 par na 1 liter, ostale neizpremenjene.

Z obžalovanjem pa moramo nesporno ugotoviti, da naši prigovori in nasveti pri odboru mariborske oblasti, niso našli enakega razumevanja in da bo vsled tega obremenitev pridobitnih slojev ne samo na-

Občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze.

V nedeljo 16. t. m. se je vršil v dvorani Rokodelskega doma občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze.

Občni zbor je otvoril predsednik gosp. Anton Rojina. Po pozdravu navzočih je podal predsedniško poročilo o zvezinem delu.

Po odobritvi zapisnika zadnjega občnega zbora je poročal dr. Adlešič o delu oblasti za napredek obrtništva in obrta. Preje je oblast predvsem podpirala le kmetijstvo, zdravstvo in javna dela. Sedaj pa skrbi oblast tudi v vedno večji meri za napredek trgovine in obrta in je v letošnjem proračunu določenih v ta namen 2 milijona dinarjev, dočim jih je bilo v lanskem le 887.000 Din, torej za skoraj 1.200.000 Din več. Posebno važnost polaga oblast na ustanovitev obrtno pospeševalnega urada. Če oblast ne bo mogla prevzeti državnega, potem bo skrbela za ustanovitev lastnega. Državnega pa ne more podpirati. Za obrtno nadaljevalno šolstvo je določil oblastni odbor 275.000 Din. Na to je dr. Adlešič obširno govoril o nujnosti obrtnega muzeja, ki bo ustanovljen s pomočjo ljub-

pram izvenslovenskim oblastem marveč tudi v obeh slovenskih oblastih neenaka. Posebno krut je v mariborski oblasti davek na konsum električnega toka, ki preobčutno zadeva industrijo in gotovo ne bo v prilog uspešnemu razvoju nadaljne industrializacije oblasti.

Kreditna politika Narodne banke.

Razveseljiv pojav v našem gospodarstvu je tudi, da je novoimenovani guverner Narodne banke Ignat Bajloni takoj po nastopu svoje važne funkcije čutil potrebo stopiti v stik z gospodarskimi organizacijami v Zagrebu in v Ljubljani, da osebno čuje njihova mišljenja in njihove želje. Dne 29. oktobra smo imeli čast pozdraviti ga v naši zbornici, ob kateri priliki so mu naši gospodarski interesi in organizacije obrazložili svoje zahteve in poglede na splošno našo gospodarsko politiko, a specijelno na našo finančno politiko. Predlogi, ki so bili stavljeni tedaj, obsegajo tri vrste zahtev:

Prvi del se nanaša na devizne in valutne predpise, drugi na poslovanje Narodne banke, tretji pa je splošnega značaja. V prvi skupini je bila naša zahteva predvsem ta, da bi v bodoče importna trgovina v Sloveniji dobivala inozemske devize direktno od Narodne banke in njenih podružnic. V drugi vrsti je bila naprošena Narodna banka, da se zavzame za skorajšnjo rešitev vprašanja industrijskih kreditov, nadalje, da se regulativnim hranilnicam za primer naglega dvigovanja vlog zagotovijo reeskontni krediti pri Narodni banki in da bi se državni papirji sprejemali v lombard v neomejeni množini. Končno se je naprosilo guvernerja, da bi se zainteresiral za kmetijski kredit in povečanje poslovnih kreditov za industrijo ter da bi banka obnovila kredite za male obrtnike, zmanjšala obrestno mero in omilila pogoje za dovoljevanje kreditov, podaljšala menični rok od 3 na 6 mesecev in odobrvala izvoznike kredite direktno in ne preko bank.

Med splošnimi zahtevami so bile naše znane pritožbe glede sodnih izvršb, radi nezadostne carinske zaščite, neizpolnjevanja obveznosti od strani države, nadalje glede potrebe osnovanja gospodarskega sveta, ureditve odnošajev z državami sredozemskega morja, ukinjenja davka na poslovni promet, izjednačenja taks in trošarin ter reforme uprave poštnih hranilnice.

Uprava Narodne banke je vse iznesene zahteve proučila in imamo zagotovilo, da se bodo utemeljeni predlogi v okviru danih možnosti upoštevali ter da bo Narodna banka posredovala na merodajnih mestih, v kolikor so za rešitev posameznih zahtev kompetetni drugi činitelji, da se naše zahteve uvažujejo.

(Nadaljevanje sledi.)

ljanske in mariborske oblasti ter Zbornice za TOI. Obstoji upravičeno upanje, da bo muzej v kratkem ustanovljen. Oblastni odbor pa polaga veliko važnost na razvoj domačega obrta, ki danes le žalostno živetari.

Tajniško poročilo je podal nato gosp. Žan, blagajniško pa g. Muhar.

Za predsednika je bil nato izvoljen g. Rojina, v odbor pa gg.: Ogrin, Musar, Žan, Ložar, Teran, Pust, Olup in Bahovec, za revizorja pa gg. Gagel in Slapar.

Pri slučajnosti je poročal g. Ložar o delu za ustanovitev obrtno-pospeševalnega urada ter pri tem poudaril zasluge g. Ogrina, podpredsednika Zbornice TOI za ustanovitev te institucije.

Po pojasnitih g. Rojine glede Obrtne banke je orisal g. Pust žalostno stanje slovenskega obrtnika glede socialnega zavarovanja. Obrtniki plačujejo polovico prispevkov v OUZD, a nimajo od tega prav nič. Nazorno je tudi razložil g. Pust pomen pospeševalnega urada in obrtnega muzeja, od katerih mora prvi skrbeti za materialni, drugi pa za strokovni napredek slovenskega obrtnika.

Po končanem dnevnem redu je predsedujoči zaključil zbor zahvaljujoč se navzočim za udeležbo.

Trajen vir dohodkov

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Lešnik,
Maribor, Cankarjeva 26

PRODUKCIJA SUROVEGA ŽELEZA V NASLEDSTVENIH DRŽAVAH.

Od novih držav je do leta 1927 samo Ogrska močno povišala predvojno produkcijo surovega železa, Češkoslovaška jo je pa dosegla. Druge države so ostale pod predvojno višino. Tele so številke v 1000 tonah:

	1913	1920	1921
Češkoslovaška	1228	737	577
Avstrija	607	100	226
Ogrska	190	—	71
Jugoslavija	ca. 60	6	12
Rumunija	ca. 120	19	33
Poljska	1031	411	444
	1922	1923	1924
Češkoslovaška	335	817	983
Avstrija	323	344	267
Ogrska	98	125	116
Jugoslavija	ca. 16	24	15
Rumunija	ca. 34	52	58
Poljska	480	520	334
	1925	1926	1927
Češkoslovaška	1166	1088	1260
Avstrija	980	333	435
Ogrska	93	188	299
Jugoslavija	ca. 3	19	23
Rumunija	ca. 64	63	—
Poljska	315	327	617

Češkoslovaška je obdržala svojo veliko premoč. Poljska je s svojim deležem v Gornji Šleziji, ki je bil pred vojsko v nemških rokah, takrat Češkoslovaško skoraj dosegla, je pa vsled carinske ločitve toliko zgubila, da je prišla šele leta 1927 na ca 60 odstotkov svoje predvojne produkcije. Tudi Avstrija je vsled carinske ločitve toliko zgubila, da znaša njena produkcija l. 1927 samo 70 odstotkov predvojne produkcije, a vendar je njena produkcija proti prvim povojnim letom zelo narasla. Jugoslavija in Rumunija svoje predvojne višine nista več dosegli; Jugoslavija je prišla leta 1927 na dobro tretjino, Rumunija leta 1925 in 1926 na dobro polovico; slabo za Jugoslavijo je bilo zlasti leto 1925. Okoristila iz carinske ločitve se je Ogrska; izgradila si je v Severni Ogrski produkcijo surovega železa, ki ima pa pač nekaj umetnega na sebi. Splošno je produkcija nazadovala.

Trgovina.

Železniški popust za uvoznike v Grčijo. Grške državne železnice so znižale počenši od 15. novembra t. l. naprej železniško tarifo za Transporte bivolo za 25%. Poleg tega je dovoljen 10% popust na normalnih tarifih za vsakega, ki pošlje v roku 1 leta od Djevdjelije ali Soluna do Aten ali Pireja 280 tovorov male živine (vagoni z dvema podi) in 1500 tovorov velike živine. Pošiljatelji morajo sicer pri oddaji pošiljk plačati redno tarifo, vendar se jim gornji popust odobri ob koncu, ko so uvozili zahtevane množine in predložijo redne tovarne liste.

Povpraševanje po borovnicah. Tvrdka »Levante« Società Commerciale a g. l. — Trieste — Casella Postale 448 se zanima za naše izvoznike borovnic in prosi ponudbe.

Večje količine lesenih zabojev potrebuje tvrdka H. Néfussy — Alexandrie — B. P. 1691 in želi stopiti v poslovne stike z našimi proizvajalci te vrste blaga. Tvrdka bi potrebovala letno 500.000 zabojev za oranže, 300 tisoč za sladkor, 100.000 za jajca in 250.000 zabojev za dateljine. Ponudbe je poslati neposredno imenovani tvrdki.

Svarilo pred inozemsko tvrdko. Holandska tvrdka Novelty Company — Falkenburg, včasih tudi Ubbergen, odnosno nje ravnatelj W. E. A. K. Lamberti, skuša potom inseratov v inozemskih listih dobiti zastopnike za gotove patentirane preparate, ki jih ima baje ta firma. Za primer, da se katera oseba ponudi za zastopnika, se od nje zahteva, da pri tvrdki

položi kot garancijo gotovo denarno vsoto, ali pa da pošlje predjem na blago, ki se bo naknadno poslalo. Ko se denar pošlje, se tvrdka ali sploh ne oglasi, ali pa, za primer, da pride do resnih groženj, pošlje blago, ki je brez vsake vrednosti. Zato se svarijo interesi, ki bi hoteli stopiti z gornjo tvrdko v kupčijske zveze, naj to bo pri tem oprezní.

Novi sejmi. Občini Osilnica v ljubljanski oblasti je bila podeljena sejmska pravica do treh letnih živinskih sejmov, ki se bodo vršili dne 15. aprila, 10. junija in 10. avgusta vsakega leta. Ako pade na sejmski dan nedelja ali praznik, se vrši dotični sejem prihodnji delavnik.

Uvoz, izvoz.

Uvoz perutnine na Švedsko. Po poročilu generalnega konzulata kraljevine SHS v Stockholmu se uvaža tekom jesenskih in zimskih mesecev perutnina v velikih množinah na Švedsko. Piščeta se uvažajo zlasti iz Francije in Holandske, na kar se opozarjajo naši izvozniki perutnine.

Za izvoz orehov in posušenega sadja v New York. Ameriška tvrdka bi prevzela zastopstvo za razpečevanje orehov in posušenega sadja, ki se izvažajo iz naše države, na ameriških trgih. Ponudbe je poslati tvrdki neposredno. Naslov tvrdke je: S. Holst — Knudsen, 105 Hudson Street, New York.

Ljubljanska borza.

Tečaj 19. decembra 1928.	Povprečno težanje	Ponudba Din
AMSTERDAM		
Amsterdam 1 h. gold.	228125	228725
Berlin 1 M.	—	1355
Bruselj 1 belga	—	79110
Budimpešta 1 pengő	—	99155
Curib 100 fr.	109410	109710
Dunaj 1 šiling	79930	80230
London 1 funt	27550	27630
New York 1 dolar	565850	567850
Paris 100 fr.	22140	22340
Praga 100 krom	16815	16895
Trst 100 lir	29865	29865

Les: Smreka — jelka: hlodi I., II., monte 250—300; brzojavni drogovi 240—260; bordenali merkantilni 300—320; trami merkantilni 250—300; škorete, konične od 16 cm naprej 560—600; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 630—680; škorete, podmerne, do 15 cm 490—540; deske — plohi, kon., od 16 cm naprej 500—550; plohi, par., od 16 cm naprej 550—600 Din. Bukov: deske — plohi, naravní, neobrobjeni 490—520; plohi, naravní, ostrirobi 750—1000; plohi, parjeni, ostrirobljeni 600—900; plohi, parjeni, ostrirobi 1000—1250; testoni 500—530, tavolete 1100—1200 Din. Hrast: hlodi I., II. 500 do 700; bordenali 1200—1400; deske — plohi, neobrobjeni 1300—1500; plohi, neobrobjeni merkantilni 1000—1100; plohi, ostrirobi (podnice) 1200—1300; frizi 950 do 1150 Din. Drva: bukova 19—21; hrastova 17 do 19 Din. Železniški pragovi: 260 m, 14x24, hrastovi 50—55 Din. Oglice: bukovo za 100 kg 85—90 Din.

Zito: Pšenica: bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, plačilo v 30 dneh, promptna dobava 285 do 28750; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v decembru, plačilo v 30 dneh 290—29250; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v januarju, plačilo v 30 dneh 295—300 Din; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v februarju, plačilo v 30 dneh 305—30750 Din; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v marcu, plačilo v 30 dneh 310—31250 Din; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v aprilu, plačilo v 30 dneh 315—31750 Din; bačka nova: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slovenska postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh 320—32250 dinarjev. — Koruza: ameriška plata koruza: promptna dobava, zacinjeno Ljubljana 31550—320 Din. Ječmen: bački: nov, 71 kg, rešetan promptna dobava, plačilo po prejemu blaga 31550—320. Oves: bački ali slavonski, rešetan, nov, zdrav, promptna dobava 295—300 Din. Ri: 72 kg, zdrava, rešetana, mlevska voznina 295—29750 Din. Moka: pšenična Og: nova, fco Ljubljana, pri odjemu celoga vagona plačljivo po prejemu blaga 430—435 Din.

Tendenca: les: neizpremenjena; deželni pridelki: neizpremenjena.

Zaključki: les: 3 vagone; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

PO SVETU.

Konferenca o predvornih dolgovih je zopet preložena in sicer na konec januarja ali na začetek februarja. Določitev končnega roka je odvisna tudi od dogovora nasledstvenih držav v prvi januarski polovici.

Mednarodni jekleni kartel je sklenil, da ostane tonaža za prvo četrtletje 1929 nespremenjena. Francoska skupina je na zborovanju v Parizu zahtevala zvišanje za 1 milijon ton, druge skupine so bile pa mnenja, da sedanji položaj takega zvišanja ne dopusti. Prihodnja seja se bo vršila 14. marca 1929.

Gestfürel (Gesellschaft für Elektrizität) je zvišala glavnicu od 60 na 75 milijonov mark.

Indijsko obrestno mero so zopet zvišali, in sicer od 6 na 7%. Zadnje zvišanje, od 5 na 6%, se je izvršilo 15. novembra.

Sladkorno carino so zvišali v Avstriji in v Nemčiji.

Rumunska Narodna banka je prepovedala zasebnim bankam, da izvajajo na lastno roko devizne kupčije. Pravijo, da je bil zadnji padec leja povzročen po inicijativi neke bančne skupine.

Delnice družbe Montecatini so pred par dnevi prvič notirale na berlinski borzi.

Tovarne družbe Citroën so imele v preteklem poslovnem letu, ki je obsegalo samo šest mesecev, brutodobiček 106 milijonov frankov, lani pa v 12 mesecih 93 milijonov frankov; dobiček se je torej več kot podvojil. V zasledovanju previdne dividendne politike bodo predlagali izplačilo 7- do 8-odstotne dividende. Rezervni zaklad družbe znaša 270 milijonov frankov.

Delnice družbe General Motors bodo smeli po sklepu običnega zbora zopet razdeliti na manjše kose. Izdanih 80 milijonov osnovnih delnic bodo zahtevali nazaj ter jih bodo zamenjali za 75 milijonov novih delnic v razmerju 2½ proti 1.

Hranilne vloge v dunajskih in provincijalnih bankah in hranilnicah so znašale na koncu oktobra že 13325 milijonov šilingov.

Čekovne vloge jugoslovanske poštne hranilnice so znašale 30. novembra t. l. 553 milijonov dinarjev; od tega zneska pride na Beograd 147 milijonov, na Zagreb 174 milijonov, na Ljubljano 112 milijonov dinarjev itd., na Skopje samo 16.300.000. Stanje hranilnih vlog je izkazalo 30. novembra nad 32.000 vložnih knjižic s 35 milijoni dinarjev.

Obtok bankovcev v Jugoslaviji znaša okoli 5500 milijonov dinarjev, kovinsko kritje 348 milijonov.

Ford bo zgradil avtomobilno tovarno v Carigradu, ki naj zalaga za avtomobili ves Balkan in pa bližnji orient.

Posledice borznega kraha v New Yorku so bile kmalu premagane, deloma s pomočjo Zveznih rezervnih bank.

O sodelovanju nemške in angleške industrije umetne svile beremo zmeraj več; v Ameriki korakata obe industriji že kar skupaj.

V Lodzu so ustanovili kartel predvornih snovi; zamišljena je tudi regulacija cen.

Med Bethlehem Steel Corp. in U. S. Steel se je pričel proces za znesek več milijonov dolarjev, ker je U. S. Steel uporabljala neopravičeno več patentov za izdelavo jeklenih nosilcev in traverz.

Za poživljenje stavbenega gibanja na Poljskem so razpisali novo posojilo v znesku 100 milijonov zlatov.

Avstrijska tekstilna industrija toži v nasprotju s splošnim precej ugodnim industrijskim položajem Avstrije o nedovoljvi zaposlenosti. Nadprodukcija se v tej industriji močneje javlja kot v drugih industrijskih panogah.

Alpine Montan bo v dogovoru z nemškimi Vereinigte Stahlwerke izvedla velik investicijski program, na več let razdeljen. Pri napravi načrta bodo sodelovali tudi strokovnjaki od Vereinigte Stahlwerke (Združenih jeklarn).

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Obče odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. decembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg surove karbolne kisline. — Saobračajno-komercialno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. decembra t. l. ponudbe glede dobave beležnih knjig in tiskovin. — Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe glede dobave 60 kilogramov mašila za črpalke, bakrene žice, bakrenih vrvic, pločevinastih in gumijastih cevi, vložkov za varovala, senčnikov, 20 ton kovaškega kosa, 10 ton livarskega koka in 1 bakrene plošče. — Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov slamnatih podnožnic, 1000 komadov brezovih metelj, galalita in fibristih vložkov. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 22. decembra t. l. ponudbe glede dobave ležajev kurilnih vrat, pokrovov masilk, tulnic za podveze, vodilnih puš in batnih teles ter glede dobave gumijastih cevi. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 21. decembra t. l. ponudbe glede dobave merilnih trakov; do 29. decembra t. l. glede dobave 100 kg mazila za gonilna jermena in 200 kg avto-olja; do 31. decembra t. l. pa glede dobave 50 bal strešne lepenke, 160 m³ jamskega lesa, pločevine in šip. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. decembra t. l. ponudbe glede dobave 8000 kg karbida; do 27. decembra t. l. glede dobave 10.000 kg ovsu, 2000 olja za osovine in 660 komadov žarnic. — Armijska artilerijska radionica II. armijske oblasti v Sarajevu sprejema do 26. decembra t. l. ponudbe glede dobave železa in pločevine. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 27. decembra t. l. ponudbe glede dobave »Mitlaher« plošč za tlakovanje hodnikov. — Direkcija državnega rudnika Bukinje, pošta Kreka, sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe glede dobave jelovega lesa. — Direkcija državne železarnice Vreš-Majdan sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave 7 vagonov moke, 2400 kg kave in 3000 kg mila. — (Predmetni oglasi: z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Prodaja. Direkcija šum kraljevine SHS v Ljubljani sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe glede prodaje trdih drv. — (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

TRŽNA POROČILA.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI, DNE 15. DECEMBRA 1928.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 17, II. vrste 15 Din; na trgu: 1 kg govejega mesa I. vrste 17, II. vrste 15, III. vrste 12 Din, jezika 17—20, vampov 8—10, pljuč 6—8, jeter 15—18, ledic 18—20, možganov 20—35, loja 5—10 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 20 do 2250, II. vrste 18—20, jeter 25—2750, pljuč 15—20.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 26, II. vrste 20—22, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 8—10, parkljev 6, slanina trebušne 26—28, slanina ribe in sala 28—29, slanina mešane 25—26, slanina domačih prašičev 24 do 26, 1 kg slanina na debelo 26—27, masti 32—34, šunke (gnjati) 30—35, prekajenega mesa I. vrste 30—3250, II. vrste 25—2750, prekajenih parkljev 8—10, prekajene glave 10—12, jezika 85 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 13—14, jagnjeline 18—20 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 8, II. vrste 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, tlačenk 20, pol prekajenih kranskih 32—35, suhih kranskih 50, prekajene slanin 28—30 Din.

Perutnina: Piščanec majhen 15—18, večji 25—30, kokoš 28—35, petelin 25—30, raca 40—45, nepitana gos 40—50, pitana gos 80 do 100, domač zajec, manjši 10, večji 15—20.

Divjačina: Divji zajec 50—60, gozdna jarebica 20—28, kljunač 25, 1 kg srne 20 do 30 Din.

Ribe: 1 kg karpa 25—30, linja 25, ščuke 26—30, klina 20, mrene 15—20, pečenke 10 dinarjev.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 250 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 48—56, masla 40—44, bohinskega sira 28 do 32, sirčka 10, eno jajce 125—175 Din.

Pijače: 1 liter starega vina 16—22, novega vina, dalmatinskega 11—14, 1 čaša piva 350, 1 vrček piva 450—5, 1 steklenica piva 550 do 6 Din.

Kruh: 1 kg belega 550, črnega 450, rženega 450.

Sadje: 1 kg luksurnih jabolk 10, jabolk I vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 4, luksurnih hrušk 12, ena oranža 1—250, ena limona 075—1, 1 kg rožičev 8—10, fig 10—16, dateljev 28, mandeljev 52—70, kostanja maroni 10—12, orehov 12, luščenih orehov 36, suhih češpelj 8—12, suhih hrušk 10 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72—76, Santos 46—48, Rio 32—40, pražene kave I. vrste 90—100, II. vrste 70—80, III. vrste 35—60, kristalnega belega sladkorja 1350, sladkorja v kockah 1550, kavne prmesi 18, riža I. vrste 10, riža II. vrste 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 450, navadnega kisa 250, 1 kg soli morske, debele 250, mlete 275, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 750, 1 kg testenin I. vrste 10, II. vrste 9, pralnega luga 375, čaja 80.

Mleviski izdelki: 1 kg moke št. 30 420 do 425 na debelo, 475—5 na drobno, štev. 2 395—400 na debelo, 450—475 na drobno, štev. 4 425—450 na drobno, štev. 5 370—375 na debelo, štev. 6 3—315 na debelo, 4 na drobno, kaše 550—6, ješprenja 5—6, ješprenjčka 10—12, otrobov 250, ko-

L. M. ECKER
sinova
Stavbinska, galanterijska in
ornamentska
kleparnica.
Oblastveno dovoljeno podjetje
za izvrševanje vodovodnih del
in centralnih kurjav.
Ljubljana, Slomškova ul. 4
Telefon 2933 int.

ruzne moke 450, koruznega zdroba 450—5, pšeničnega zdroba 6—7, ajdove moke I. vrste 6—8, II. vrste 6, ržene moke 450—5 Din.

Zito: q pšenice 300, rži 300—325, ječmena 310—330, ovsa 300—325, prosa 280, nove, sušene koruze 320—325, ajde 270—280, fižola, ribničana 830, prepelčarja 850.

Kurivo: 50 kg premoga 30, tona premoga 440, m³ trdih drv 16, mehkih 60—75.

Krma: q sladkega sena 115 vagonke dobave, 150 na drobno, pol sladkega sena 105 vagonke dobave, 125 na drobno, kislega sena 105 vagonke dobave, 110 na drobno, slame 75—100 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg endivije 8—10, molovilca 20—25, radiča 10—12, pečenega zelja 150—2, rdečega zelja 4—5, kislega zelja 350—5, ohrovtu 2—250, karfijol 10—12, kolerab 3—4, kolerab, podzemljic 1—150, špi-nače 9—10, paradižnikov 16, čebule 4, česna 10—12, krompirja 125—150, repe 1—150, kisle repe 250—3, korenja 150—3, peteršilja 5, zelenjave za juho 5 Din.

Ivan Hribar:

158

Moji spomini.

Ne bom pripovedoval, kako so se stvari dalje pletle. Le toliko ugotavljam, da me je stvar pritirala v krizo življenja, ki sem jo premagal le slučajno — in to s pomočjo Kornelija viteza Gorupa. Dr. Triller mi je sicer namignil, kako bi se bil dal izpremeniti sklep upravnega sveta »Ljubljanske kreditne banke«.

»Tavčarja pojdi prositi!« dejal mi je.

Vse se je ob teh besedah uprlo v meni. Prijatelja naj grem prositi jaz, ki bi mu bil, da je on v takem položaju, svojo pomoč ponujal. Da to ni fraza, dokazujejo dejstva, katera navajam zgolj zaradi ugotovitve zgodovinske istine. Saj sem mu bil izročil takoj, ko je odprl odvetniško pisarno, zastopstvo banke »Slavije«, sem poskrbel, da je dobil zastopstvo »Mestne hranilnice ljubljanske«, mu naklonil upravno svetništvo »Ljubljanske kreditne banke«, mu dal po smrti svojega sina pisarno v svoji hiši in sem mu v političnem boju vedno zvesto stal ob strani.

Spomnil sem se pa ob dr. Trillerjevem svetu tudi svoječasnega dr. Tavčarjevega opomina: »Svoje dolge plačaje, berač!« In zavrelo je v meni. Ponos človeškega dostojanstva, ki me ni zapustil nikdar tudi v najkritičnejših dneh življenja, storil je, da sem na dr. Trillerjev nasvet odgovoril tako, da je obžaloval, da mi ga je kedaj stavil.

Naravno je, da sem ob takih okoliščinah, ki so mi vrhu tega od ravno tiste strani še bolj zagrenjene bile, česar tu popisovati pa nima pravega pomena, moral skrbeti, da posel prodam. Posrečilo se mi je. Dobil pa za svojo osebo nisem niti takšnega izkupička, ki bi bil pokrtil dotedanje troške. O skrbeh, delu in trudu niti ne govorim.

Seveda je lukrativni ta posel prišel v roke židom. Ti jemljejo iz njega milijone, ki bi bili prišli sicer v korist našemu narodu. — Saj mora največjemu lajku biti jasno, kaj pomeni 460.000 m³ tehničnega lesa. Ako mi je ta posel prizadejal najtežje trenutke življenja, pokazal mi je vrhu tega tudi še ono odvratno svojstvo Slovencev, ki stori, da rajše kaj privoščijo tujcu ko domačinu. —

Svojega dela v smeri slovanskega zblíževanja seveda tudi potem, ko sem nehal biti župan, nisem opustil. Zato sem koj, ko je izbruhnila balkansko-

turška vojna, osnoval odbor za nabiranje prispevkov za Rdeči križ slovanskih balkanskih držav. Na ustanovno sejo povabil sem tudi dr. Tavčarja in dr. Trillerja. Prvega predlagal sem celo za predsednika odboru, zato ker sem želel s tem podčrtati, da se občinski svet ljubljanski ne oddaljuje od poti, ki sem mu jo bil v tem obziru pokazal jaz. Vodil sem vendar kot podpredsednik vse nabiranje sam in sem tudi glede razdeljevanja nabranih prispevkov med Srbe, Bolgare in Črnogorce obdržal odločevalno besedo.

Po svojem povratku iz Petrograda, Sofije in Belega grada osnoval sem meseca maja 1913. leta »Slovanski klub«. Ta organizacija poslovala je prav živahno in je ustvarjala vezi s slovanskimi državami na Balkanu, posebno s kraljevino Srbijo. Z leto postajale so po posredovanju »Slovanskega kluba« od dne do dne tesnejše vezi. — Da tega vlada ni rada videla, je jasno. Saj je vsa pisava poluzvaničnih organov avstroogrškega javnega mnenja in je zlasti afera konzula Prochazke dokazovala, da se pripravljala k udarcu proti najmočnejši državi balkanskega koncerna. Res je potem s razpisom št. 5044/pr. z dne 28. decembra 1913 razpustila »Slovanski klub« zaradi prekoračenja njegovega statutarne delokroga. To prekoračenje utemeljevala je v razlogih za razpust s tem, da posredovanje služb, »zlasti po naročilu in v sporazumu z inozemskimi oblastmi« ni spadalo v delokrog »Slovanskega kluba«.

V resnici so bili pa za razpust merodajni čisto drugi razlogi. To najbolj kaže nekaj pasus v poročilu št. 86/pr. z dne 13. januarja 1914 deželnega predsednika barona Schwarza ministru notranjih zadev na Dunaj. Dotični pasus se glasi: »Jedenfalls hatte sich der »Slovanski klub« und sein Obmann noch eine Reihe von anderen Betätigungen zum Zwecke gemacht, welche im Rahmen seines statutenmässigen Wirkungskreises keinen Platz gefunden hätten.« (Vsekakor si je bil »Slovanski klub« in njegov načelnik postavil za nalogo celo vrsto drugačnih dejstev, za katere bi v okvirju statutarne delokroga ne bilo prostora.)

Razpust »kluba« je sicer prekinil njegovo delovanje po predpisih zakona o združevanju; a vezi ki jih je bilo njegovo delovanje ustvarilo, ni mogel pretrgati več. Zaradi popolnosti navajam, da je bil podpredsednik »Slovanskega kluba« dr. Ivan Oražen, tajnik dr. Ivan Lah, odborniki pa dr. I. Berce, profesor Berce, J. Borštnik, Dragotin Hribar, dr. Fran Ilešič, Rasto Pustoslavšek in Anton Trstenjak.

Naravno je, da sem — prost županskega poslova-

nja — »Ljubljanski kreditni banki« posvečal prav posebno pozornost. Njen predsednik od ustanovitve, dajal sem tudi smer njenemu razvoju, pri čemer mi je dobro došla vsaka koristna inicijativa tako izmed članov upravnega sveta, kakor iz uradništva. Okolnost, da sem sam prilično dobro poznal potrebe naših pridobitnih krogov, pa mi je omogočala stopati pred upravni svet z inicijativnimi predlogi, ki so se tikali plodnega širjenja bančnega delokroga. Nisem se pa oziral le na dane razmere. Imel sem pred očmi marveč tudi bodočnost. In tako sem še v dobi neposredno pred izbruhom svetovne vojne postavil utemeljene predloge za ustanovitev nekaterih podružnic, katere so potem med vojno in po njej poslovali začele.

Iz vsega doslej povedanega je jasno, da so se razmere med mano in dr. Tavčarjem morale ohladiti. Kdo drug bi bil morebiti o podobnih okoliščinah pretrgal vsakršne vezi z njim. Moja narava je bila takšna, da sem rad odpuščal in pozabljal. Smatral sem, da človeka, ki mi je prizadejal kakšno bridkost, najbolj osramotim, če mu vrnem z dobroto. Tej menda prirojeni moji lastnosti je bilo pripisati, da sem na primer dr. Šusteršiču, ki mi je vendar skušal škodovati, kolikor je le mogel, koj ko se je po svetovni vojni obrnil v nujni zadevi do mene, izkazal z največjo pripravljenostjo uslugo, katere me je prosil. Tej lastnosti je bilo pripisovati, da sem Aleševca, ki me je z obrekovanjem v Pragi želel spraviti ob službo, ko je zašel v bedo in pomanjkanje, dokaj izdatno podpiral.

Če je pa že bilo tako, kar se tiče ljudi, s katerimi nisem bil nikdar v prijateljskih stikih, umevno je, da je vsako prijateljsko razmerje bilo tem globlje zakotveno v moji duši. Prijatelja izdati smatral bi bil za najnečastnejšo zadevo. Zato sem ostal gluh za dr. Šusteršičeva in Šukljeva prišepčavanja proti dr. Tavčarju, kakor tudi za pozive, ki so mi od raznih strani domovine prihajali, naj se od Tavčarja ločim. In bila so to pisma naših najboljših mož.

Dasi sem torej pač mnogokrat bitko občutil dr. Tavčarjevo obnašanje do mene, so vendar spomini na najino prijateljsko razmerje v moji najlepši dobi življenja stori, da sem trpel in pozabljal. Pozabil sem zato tudi ono neprijateljsko postopanje njegovo v zadevi bosenskega kredita. Naravno pa je, da one prisrčnosti, ki je vladala pred tem med nama, ni bilo več. Shajala sva se pač čisto pri sejah »Ljubljanske kreditne banke«, a najino občevarje omejevalo se je le na najpotrebnejše. Bilo je z obeh strani dokaj mrzlo.

VINO CET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmodernejše ureje-
na kisarna v Ju-
goslavlji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna in solidna
posrežba!
Zahtevajte cenik!

Nabava drv.

Pri štabu Komande 8. žandarmerijskega puka se bo vršila dne 19. januarja 1929. ob 11. uri ustmena

**licitacija za nabavo 120 prostornih metrov
bukovih drv za kurjavo,**

potrebnih v Ljubljani.

Pogoje se more vpogledati vsak dan ob uradnih urah pri navedeni komandi.

Kavcija znaša 5% od celokupne vrednosti nabave (tuji državljani 10%).

E. B. 13356.

Iz pisarne Komande 8. žandarmerijskega puka v Ljubljani, dne 14. decembra 1928.

R. WILLMANN
STROJNO PODJETJE
LJUBLJANA, SLOMŠKOVA ULICA ŠT 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijne naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa. Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

„Trgovski list“

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

se priporoča p. n. trgovcem, indu-
strijem in obrtnikom za naroča-
nje, razširjanje in inseriranje.